

Leto II.

kov in 40 odstotkov deklic v starosti od 11 do 13 let ter 60 odstotkov dečkov in 70 odstotkov deklic v starosti 16 do 17 let žrtev navedenih živčnih bolezni.

Število otrok, ki z delom pridobivajo podlago svojega obstanka, je v Nemčiji več nego milijon. Na Saksonskem se ubija 22,8 odstotkov vseh šolskih otrok s pridobivajočim delom; v posameznih krajih so številke še hušje.

Nič čuda ni, da je taka izreja in vzgoja proletarskih otrok bližnjica v peklo korekcijskih zavodov in ječ in da so od dne do dne množiči se samomori beg iz življenske strahote, ki je delež proletarskih otrok.

Rühlejeva knjiga je od začetka do konca pekoča obtožnica sedanjega družabnega reda, ki zanemarija, trpinči in pobija proletarske otroke. V primeri s sramotnim zločinom meščanske družbe je Herodov greh nedolžna igrača. »Kakor izpreminja kapitalizem telesno življenje proletarskega otroka v mučeništvo, dušno življenje v puščavo, prav tako ustvarja vse pogoje, da se npravno življenje izpremeni v močvirje.«

Če se vzlic vsem grozotam in strahotam, ki nas kakor tesna veriga obdajajo vse naokoli in ki od njih žive posestni razredi, če se vzlic temu neskončnemu močvirju velik del proletariata dušno in moralno vzdiga nad svoje zatiralce in pretresa njih strahovlado, je to dejstvo učinkel blagodejne socialistične vzgoje; zgodovinska naloga socializma je, da spravi s sveta pregrehe in zločine, s katerimi je kapitalizem zamočviril človeško družbo.

NOVICE.

* **Živa sila morja — vir električne energije!** Kakor znano, narašča in pada morská voda v teku 24 ur dvakrat. Padanje imenujemo oseko, naraščanje plimo. V menjavi med oseko in plimo so nakopičene take množine žive sile, da je že davno nastala želja izkoristiti neizčrpano naravno moč v tehnične namene. Šele tedaj, ko je tehnika dokazala, da se električna energija lahko prenese, je ona želja dobila stvarno podlago. Na sledeči način izkoriščajo energijo, ki nastane vsled menjave med oseko in plimo: Plitva mesta ob morski obali se zavarujejo z visokimi nasipi, da jih morje ob času plime ne more preplaviti. V nasipih so prekopji, v katere se izliva voda in v katrih so postavljene turbine. Delo turbin se prenese neposredno na dinamske stroje, ki proizvajajo električne toke. Ti toki se izrabljajo, ali neposredno, ali se pa shranjujejo v akumulatorjih. Ko nastopi oseka, mora voda odtekat skozi iste prekope in mora zopet izvrševati delo v turbinah, delo se pa izpremeni neposredno v električno moč. Teoretično je stvar zelo enostavna. Pri praktični izpeljavi so nastopile prav znatne težkoče in stroški za napravo so tako ogromni, da se ni mogla postaviti do sedaj še nobena večja naprava. S čudovito bistroumnostjo je premagal inženier Fein iz Hamburga vse težkoče. Izdelal je projekt za izkoriščanje oseke in plime ob merski obali pri Husumu. Po njegovem načrtu se bo ogradiło 1600 hektarjev plitvega morja med severnim obrežjem in suho zemljo. Ta nasip se bo priklopil jezu, ki je dolg 2800 metrov med severnim obrežjem in suho zemljo. Na severnem obrežju je zgrajen že nasip za pridobitev zemlje, ki se bo podaljšal kot drugi nasip proti suhi zemlji. Tako bo nastala velika vodna rupa, skozi katero bo zgrajen prečni nasip. Vsled tega bodeta nastali dve rupi: nižje ležeča bo obsegala 960 hektarjev, višje ležeča 640 hektarjev. Naprava, kjer se bo pravzaprav proizvajala moč, bo ob južnem nasipu med nižjo in višjo rupo. Zgradili bodo za enkrat napravo, ki bo proizvajala do 5000 konjskih moči. Stroški so preračunjeni na 5 milijonov mark. Nižja in višja rupa sta zvezani s plitvim morjem po posebnem jezu. Turbinska naprava je tudi zvezana z obema rupama. Izrabljala se bo višina padca, ki vlada med odprtim morjem in nižjo rupo v času plime, in pa višina padca, ki je med stanjem vode v času plime v napolnjeni višji rupi in med vodno gladino padajoče vode. Kadar narašča voda, prideka iz morja skozi turbine v nižjo rupo, kadar pada oseka drvi voda iz napolnjene višje rupe skozi turbine v morje. Predelelitev vodne rupe ima namen, da se neprestano vsi delo, vzlic temu, da se vodno stanje menja. Višja in nižja rupa bodeta proizvajali moč tako, kakor se izmenjavata osek in plima.

Ta velikanska naprava bo preskrbovala z elektriko del Schleswig Holsteinske dežele. Do sedaj so se zavezali različni podjetniki, da bodo iz nove naprave jemali 5 milijonov kilovatnih ur. Pri tem konsumu bi veljala ena kilovatna ura 10 pfenigov, a naprava bi ne prinašala še nobenega dobička. Ako bi se pa oddajalo 30 milijonov kilovatnih ur, bi znašala lastna cena za kilovatno uro nekaj nad 1 pfenig in tedaj bi naprava donášala sijajne dohodke. Izpeljava tega projekta ni riskantna, ker zajezenih 1600 hektarjev obdrži itak svojo vrednost in ker stroški za zgradbo naprave tudi niso previsoki, če s 5000 konjskimi močmi v resnici lahko proizvaia na leto več kakor 5 milijonov kilvatnih ur. o

* **Tatvina saharina v — sodniji.** V sodniji v Radolfszelli pri Badenu je bila ponoči ukradena večja množina saharina, ki so ga bili tekoni zadnjih mesecev odvzeli tihotapcem in tamkaj shranili. Kakor poročajo, sta padla tatovom dva centa saharina v roke. Do sedaj tatov še niso našli.

* **Ljubezen ruskega vojnega ministra.** Kijevska buržvazija ima senzacijo. Sedanji vojni minister general Suhomlinov se je bil seznanil pred leti z ženo posestnika Butoviča in začel z njo ljubezensko razmerje. Da se otrese nadležnega soproga, mu je general Suhomlinov ukazal, da mora v Nico. Da ukaz podkrepi, je poslal k njemu šefa ohrane Kuljabka, ki mu je zapretel z izgonom v Sibirijo, ako se ne pokori ministrovemu ukazu. Kmalu po dohodu v Nico pa je dobil Butovič vest, da je njegov zakon ločen. Okanjeni mož je proti temu protestiral in zahteva revizijo procesa, češ da pri obravnavi za ločitev zakona ni bil prisoten.

* **Zasuti delavci.** V soboto se je v Lodži sesula nova stavba, pri kateri je bilo zaposlenih 16 delavcev, ki so vsi zasuti. Tudi mnogo pasantov je poškodovanih. Pasante so takoj spravili v bolnico. Do sedaj so dobili izpod razvalin šele 9 delavcev, ki so vsi težko poškodovani; štirje se bore s smrtjo. Boje se, da je ostalih sedem že mrtvih.

* **Morske mine v Dardanelah.** Vkljub temu, da je turška vlada Dardanele za promet zaprla, in vkljub opetovanim svarilom pred nika priti skozi Dardanle, Parnik »Samsun« nika priti skozi Dardanele, Parnik »Jamsun« je naletel pri tem ob vhodu v Dardanele na mino, ki je takoj eksplodirala in parnik močno poškodovala. Več sreče je imel angleški parnik »Charing Croft«. Vkljub minam in strelom s furtov se mu je posrečilo, da je Dardanele nepoškodovan pasiral. — Ta dva slučaja ponovno dokazujeta, kako težka je nevarnost, ki grozi vsled min dardanelski paroplovbi. Morskih min je dvoje vrst. Ene vrste mine so take, da eksplodirajo same od sebe, kakor hitro se trči kaka ladja ob nje. Druge vrste mine so pa zopet tako urejene, da je vsaka mina z dvema žicama, ki so združene enem kablju, zvezane obrežjem. Opazovalce opazuje na obrežju skrit z daljnogledom gibanje bližajočih se sovražnih ladij in v trenutku, ko se ena ali druga ladja nahaja na kak mini, pritise na električno tipko in mina eksplodira. Kdaj pride kaka ladja na mino, to razvidi iz morske karte.

* **Spomenik telegrafistu s »Titanica«.** Iz Londona poročajo, da je v svoji zadnji seji sklenil »Klub oficirjev angleškega trgovinskega brodogoja« pozvati vse sloje ljudstva, da nabirajo za spomenik, ki se bo postavil v kakem večjem pomorskem mestu pogumnemu telegrafistu Philippsu s »Titanica«. Philipps je vtrajal z nadčloveško močjo do zadnjega trenutka pri brezžičnem brzojavnem aparatu, da bi morda vendar še rešil poškodovano ladjo. Philipps je z brezžičnim brzojavom na vse svetovne strani poslal obupen klic, da je ladja v nevarnosti. Svoje mesto tudi tedaj ni zapustil, ko se je ladja že potapljala in so se pripravljali potniki in moštvo, da jo zapuste. Spomenik za tega junaka bo pričal o strahotah one noči na Atlantskem morju in bo obenem tudi prvi spomenik za brezžični brzojav, ker bo glavni del spomenika stiliziran brezžični brzojavni aparat. Spomenik je namišljen tako, da bo ob aparatu sedel Philipps v nadnaravni velikosti, kakor bi pošiljal klice na pomoč za potapljačjo se ladjo. Prišpevke bodo pričeli takoj zbirati. Načrt za spomenik se bo izbral najbrže na podlagi tekmo vanja, ki se ga lahko udeleže umetniki vseh narodov.

Ljubljana in Kranjsko

— **Ljubi svoja bližnjega!** Kako naši praktični katoličani v dejanju izvršujejo evangelijski nauk, pojasnjujejo sledeče vrste, ki smo jih prejeli iz Metlike: Sodrug Martin Judnič je metliškim klerikalcem močno v sledocu zaradi pregrešne misli, da človeku ni prirojena glava brez namena. Ker misli s svojo glavo, ga farovška gospoda prav nekrščansko črti in prav neevangeljsko preganja. Vsled klerikalnega terorizma po vsej Metliki ni mogel dobiti primernega stanovanja za svojo obrt. Naposled se mu je vendarle posrečilo, da je našel pristrežje; ampak lokal je bilo treba preurediti. Ko je starega Jutraša hčerka, Weissova »milostljiva« opazila, da hišni gospodar popravlja stanovanje, je tekla nadenj, da v zadnjem hipu odvrne od Metlike nevarno katastrofo. »Ne dajte temu socialnemu demokratu stanovanja, ne trpite takih ljudi pod svojo streho, ne dajte nam drugim sramote. Če nima stanovanja, naj se pobere odtod!« — tako je obdelovala gospodarja, ki pa se ni dal od ljubeznivih navesetov premotiti. — Iz teh vrstic spoznava mednarodni socializem, kako strašna nevarnost mu grozi onkraj Gorjancev od Jutraševe hčerke, Weissove milostljive. Zgodbica ima pa še svojo resnejšo plat. Iz nje je razvidna nečloveška, brezobzirna gonja klerikalcev zoper vse, kar samostojno misli, kar se ustavlja njih strahovanju. Iz nje je razvidna otrovna vzgoja klerikalcev, ki s perversno naslodo in z berznersko besnostjo rujejo celo iz ženskih src zlahtno cvetje ljubezni in zasajajo vanje osat bestialne sovražnosti. V slabih rokah je Kristusova oporoka!

— **Sitne muhe.** Na zrak postavljena trojica: Martin Ošaben, Anton Ojster in Jakob Bole, ki jim je zadnji občni zbor »Pogrebnege društva železniških in državnih uslužbencev v Ljubljani« soglasno pokazal duri, nas nadleguje s popravkom, polnim neresničnih trditvev. Tem gospodom, ki popravkov ne znajo sestavljati, zaupamo to-le: Za take izdelke nimamo papirja, temveč iz vrbovja spleteno pripravo, ki se tudi uredniški koš imenuje. Če je izjava gospoda Ruparja zanje merodajna ali ne, nas malo zanima: merodajna je bila za občni zbor društvenikov, kateremu je bila namenjena. Gospod Bole »popravlja«, da ni zgnil s tribune kakor poparijeni mlince; če mu je ustrezno, mu drage volje priznamo, da je zgnil z govorniškega odra, recimo: kakor — polit cucek. S tem je za nas popravek in z društva spodena trojica opravljena!

— **Čudna afera liberalnega veljaka.** Prejeli smo naslednji popravek: »V moji odsotnosti je omenila moja soproga gospej Medved (ki je po ljubljanskih zdravnikih spoznana kot popolnoma normalna), če bi ji v slučaju nujne potrebe hotela posoditi nekaj denarja. Gospa Medved je bila s tem takoj zadovoljna ter dejala, da ji prinese denar v par dneh, ko gre itak v Ljubljano. Moja soproga ji je rekla, da tega ni treba, ker za enkrat denarja še ne potrebuje ter da ji je omenila za eventualno nujno potrebo. Toda ko se je gospa Medved vrnila iz Ljubljane, je prinesla moji soprogi 8000 K ter dejala, ko se jih je le-ta branila vzeti, češ da jih res še ne potrebuje: »Domov denarja ne bom nosila!« Moja soproga je tedaj denar sprejela in zmenili sta se bili za obresti kot jih daje ljubljanska »Mestna hranilnica«. To se je zgodilo 20. oktobra 1911. In ker denarja v resnici nisva potrebovala ne za nakup posestva za svojega sina, ne za kaj drugega, smatrala sva vsiljeni denar kot shranjen in je naložila soproga takoj drugi dan, t. j. 21. oktobra 1911 vseh 8000 kron v ljubljanski »Mestni hranilnici« na običajne obresti. Ko je dne 11. novembra 1911 gospod Koprivc zahteval zadolžnico, se mu je reklo, da je ne podpiševa, ker denarja itak ne potrebujeva in izročila sva gospodu Koprivcu takoj hranilno knjižico »Mestne hranilnice ljubljanske« št. 83.305 z varno in na obresti naloženo svoto 8000 K, tako, da nihče ni mogel imeti nobene škode. Besedo ima naš dopisnik! Gospod Koprivc, ki misli, da se z občinskim odbornikom, ki ni kandidiral za županski stolec ne sam, niti ga ni kandidiral stranka, ponorčuje na ta način, da mu nalašč privoščim en glas — naj si pa zapomni, da imam še vsikdar toliko značaja kot on in da mi ni treba jemati nikakih posojil, najmanj pa takih, ki bi jih ne mislil vrniti, kar se z mojimi načeli ne strinja. Alojzij Wake.«

— **Občinske volitve v Trzinu.** Občinske volitve delajo zopet dosti preglavice združ-

nim klerikalcem, ki stoje proti Nemcem. Razveljavljen je I. razred, v III. razredu pa sta izbacjena dva občinska odbornika baje samo zato, ker sta delavca. Čeprav sta bila ta dva občinska odbornika samo privesek župnikove garde, vendar moramo protestirati proti neutemeljenemu razveljavljenju. Tržiško delavstvo mora vendar že enkrat spoznati, da ni vse zlato, kar se sveti, ter naj v bodoče obrne hrbet takim modrijanom kot sta dr. Zajc in župnik Piber, kadar zopet prideta hvaliti novi občinski volilni red.

— **Pometajte pred svojim pragom!** Iz Trziča nam pišejo: Črnosuknji se v »Domo-ljubu« zopet pritožujejo nad našo sodelav-nostjo, ker smo sklicali v nedeljo 14. t. m. dopoldne shod pri Pelarju. Praviijo, da oviramo ljudi, da ne morejo k maši. Iz teh jeremijad moramo sklepati, da cerkev vendar ni ob nedeljah tako polna, kakor bi utegnil kdo soditi po množici, ki se valji proti cerkvi. Vprašanje je torej, kam izginejo pravoverniki? Na shodu pri Pelarju jih nismo videli, torej praznote v cerkvi nismo krivi ne mi ne gostilničar. Kam torej zajdejo verne ovčice? Našim tržiškim pobožnjakom povemo, da jih bodo gotovo našli med mašo na Skali in pri Damulniku. Kar tje naj pošljejo par svojih cerkvenih policajev in ti bodo imeli dovolj posla, da jih spravijo, premagane od alkohola, v cerkev. Namesto da torej zabavljate nad našim shodom, položite roko na srce in se vprašajte, zakaj sem šel v nedeljo do Skale, do Damulnika ali morda celo do cerkve. In moral si bo vsak odgovoriti, da ne iz pobožnosti, ampak iz nekakšne stare navade.

— **Požar na Uncu.** V sredo dopoldne je začelo goreti na Uncu. Ogenj je vpepelil hišo in hlev gosp. Sebeniharija. Požarne brambe iz Cerknice, Dolenjevasi in Planine so bile hitro na mestu, kakor tudi rakavska brizgalna, ki so pomagale domači požarni brambi in tudi ogenj omejile na gornje stavbe.

— **Poskušen samomor.** V sredo opoldne je v zmedenosti skočil v Idrijsčico 26letni rudar Čerin, a so ga še pravočasno rešili iz vode.

— **»Revež z Dobrove«.** Lani je umrl na Dobrovi pri Ljubljani mož, ki je živel v najrevnejših razmerah. Imel je sicer hišo, a ta je bila tako razdrapana, da je dedec ležal na peči — pod rapetim dežnikom. Posebno rad je hodil ta revež v Ljubljano beračit, a beračil je tudi po kmetih. Kaj čuda, da so ostrmeli, ko je mož umrl, kajti pod njegovim ležiščem so našli — osem stotakov v gotovini in našli so tudi hranilničnih knjižic za 14.000 K. Počasi se je tudi dognalo, koliko je imel sveta in zdaj so njegovo posestvo prodali za — 57.000 K. In ta človek je hodil beračit kot »revež z Dobrove«.

— **Ljudski koncert »Vzajemnosti« v Ljubljani.** V večerjane naše poročilo o majski slavnosti v Ljubljani se nam je glede odlikovanja tamburaškega zborovodje sodr. Lehpaerju vrnila ljubla pomota, Sodrug St. Lehpaerju ni bil vročen lovorjev venec, pač pa so mu poklonili moščanski sodr. tamburaši in tamburašice srebrno liro na krasno z zlatom vezeni blazini. V liro je graviran napis »1. maj 1912 — Tamburaški odsek »Vzajemnosti« Moste.« Poleg tega so mu sodr. tamburašice poklonile krasen šopek z rdečim trakom, čegar zlati napis se glasi: »Tamburaški odsek »Vzajemnosti« Moste — svojemu voditelju sodr. St. Lehpaerju o priliki prvega nastopa 1. V. 1912.« V imenu centralnega odbora je izročila sodružica Michlerjeva šopek iz rdečih nagelj-kov. Ko to popravljamo, izrekamo željo, da bi nam vrle moščanske tamburašice in tamburaši še večkrat pripravili užitek, kakor so nam ga na večer 1. maja.

— **Rdeč balon — znamenje poldneva.** Na ljubljanski realki bodo sedaj ljubljancem zaznamovali pariški čas na ta način, da bodo ob pol 12. dvignili rdeč balon na drog. Točno opoldne bo balon padel z droga.

— **Boj proti hroščem,** katerih je letos precej, se je že začel. Občinski odbor mokronoški je sklenil kupovati hrošče po 8 vin. liter; na ta oklic so prinesli otroci v treh dneh 2050 litrov hroščev. Zanimivo bi bilo, ko bi se po končani bitki iz cele Kranjske sestavila statistika o pokončenih hroščih.

— **S trebuhom za kruhom.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpejajo v Ameriko 63 Makedoncev in 31 Hrvatov; iz Amerike je pa prišlo 119 Hrvatov in Makedoncev; 60 Hrva-

OKTAV MIRBEAU:

Zakaj je bil Andrejec 'potrt'?

(Konec.)

»Blebečem, da je sivka zbolela, to blebečem! Zelo, zelo je bolna.«

»Kaj ji je?«

»Ne vem. V pljučih tiči bolezen. Ne žre žre nič in zatekla je.«

»In sopiha.« je podkrepila Lojza.

»In prav zelo je bolna.« je sklenil Andre-jec in zagnal obupno svojo kučmo na mizo.

Andrejka je vsa osupla molčala. Stiskalo ji je srce, ko je zvedela, da sivka, nje najlepša krava, težko sope, da je zatekla, da nič ne žre in da je zelo bolna. Končno se je zavedla in grdo zakričala nad Andrejcem:

»Zatekla je, težko sope! In ti, ti sloniš kot štor in si praskaš glavo. Meniš, da so živino-zdravniki samo za pse na svetu, cepec! Naša živina prihaja pod nič, in ti se ne ganeš, klada. Ali si dal sveže slame? O, oče nebeški!«

Otok je znova začel večati, in zibelj je škripala pod ubogo siroto, ki se je vila od samih bolečin. Njegov glas je bil zdaj slaboten in proseč, zdaj zopet gluseč, potem zamolkel kakor hropenje. Toda niti oče in ne mati nista čula teh klicov, ki so bili pretrgani. Prepirla sta se dalje. Andrejka je vsa divja kričala.

»Seveda, če stojiš tukaj in me z odprtimi usti mi zijaš, kako naj žival ozdravi?« Potem se je obrnila k Lojzi in zagrmela nad njo:

»Ti si zakrivila, nesrečna stvar! Gotovo si jo peljala na pašo tja k leščini! Tam se je

nažrla slabe krme.«

Omahnila je na stol, zakrila svoje obličje in bridko jokala.

»Uboga sirota je zastrupljena, hu, hu!«

Otroka je zagnal hud kašelj in krč ga je vil, da se je telo kar lomilo. Andrejec je pogledal proti zibelji, ki je škripala in iz katere sta viseli dve ročici.

»A, ali ta maličnik tako tuli?« je vprašal.

»Kaj mu je hudega?«

»Nič, nič, zobje... Uboga sivka. Hu, hu!«

»Dobro, odpravim se k živinozdravniku. Saj je še ni konec. Ne delaj si pred časom sivih las.«

»Uboga sivka! Ni ji enake na svetu!... Boš tiho, prokleta svinja! Čakaj, da te pretepem.«

Lojza je vzela otorka; med tem ko se je Andrejec oblačil suknjo, je poleg ognjišča mašila debelega močnika otroku v usta, ki se je branil z vsemi štirimi, pljuval in hropel.

III.

Doktor Planinar je v kožuh zavil vozil s svojim vozičem po glavni cesti, lskal je kolesnic, da se izogne velikemu kamenju, katerega okrogle glavice so tintam gdale iz tal. Vzlic vsej svoji previdnosti in modrosti konja so kolesa večkrat zadela ob kamen ali pa zdrsnila v dohobino, da je voziček plesal na zmetih kakor ladja na visokem morju. Padal je rahel dežek. Vrane so letale visoko v zraku preko sivga neba. Jate drozgov so se preletavale v seči, ki se je raztezala ob poti in posedale v vejevju bližnjih jablan.

»Dobro dan, gospod Planinar!« je dejal debel mož, ki se je splazil skozi seč in se postavil na sredo ceste. Obelčen je bil v kratak suknjič in zamazane hlače, ki so počivale na schojenih blatnih čizmah.

Doktor je ustavil konja.

O, gospod Kosec!« je vskliknil. »Dobro jutro, gospod Kosec! Kam pa, kam tako zgodaj?«

Kosec se je odkihnul in vzel platneno ruto, ki je bila ovita krog vratu.

»Da, da, gospod Planinar. V Selu zdravim nekaj živine, ki se ji delajo spuščaji, in zdaj stopim mimogrede kar poprek do Andrejca, ki mu je krava zbolela. Že štiri dni jo zdravim. Živina v tem času rada zbolí na pljučih.«

»No, jaz grem tudi k Andrejcu.«

»Vem, zastran otroka. Svetoval sem mu, naj Vas pokliče. Otrok je zelo bolan. Toda nečem Vas zadrževati, gospod Planinar.«

»Pojdiva vkup, gospod Kosec, zlezite na voz.«

»Toda moji čevlji so umazani, gospod Planinar.«

»Nič ne de, kar prisedite.«

»Če ste tako prijazni, hvala Vam gospod Planinar.«

V tem se je prikazal na ovinku ceste naglih korakov kmečki človek.

»No, glejte ga, Andrejca!« je vzkliknil Kosec, ki je ravno plezal na voz. »Hej Andre-jec! Dobro jutro!«

»Dobro jutro, gospod Kosec, in oni drugi gospod.« je dejal kmet, ki je obstal in prav

spoštljivo snel svojo kučmo z glave.

»No, kaj je z najino kravo?« je vprašal živinozdravnik.

»Kako ste ljubeznivi, gospod Kosec, danes zjutraj je poginila, Bog pomagaj! Trajalo je prav kratak čas. In potem je je bilo konec. K vam sem bil namenjen, da se Vam ni treba truditi do nas. Proč je!«

Jeza se mu je brala na obrazu.

»Kakšno nesrečo imam! Pred tremi leti sem zgubil dva žrebička in eno tele. Lani mi je poginila kobila z žrebetom. Drugekrat sem, sam ne vem kako, ob kokoši. In sedaj spet krava, lepa krava! Ni je ljube sreče, gospod Kosec, ni je! Slepa usoda vlada nad nami. Slepa usoda! Tega mi ne izbije iz glave nihče, da je usoda nad nami!«

Andrejec je zateptal po zemlji in si pulil lase.

»Kaj takega se pozna, močno se pozna kaj takega v mošnjičku! In tudi žito ima slabo ceno, jabolka so pod nič. In sedanja suša škoduje tudi mesu. To nam jemlje denar! Moj Bog, kdo nam je to paslal.«

»In kaj je z otrokom?« je vprašal Planinar.

Andrejec je pogledal zdravnika začudeno, kot da bi ga ne bil razumel.

»Kaj pravite?« je vprašal.

»Kaj je z bolnim otrokom, h kateremu ste me klicali?«

»Ali govorite o mojem fantiču?«

»Seveda.«

»A, ta je tudi umrl...«

Včerašnja Batthyanyijevo resolucijo i večina odklonila.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 3. maja. Sinoči je bil skupen ministrski svet pod predsedništvom grofa Berchtolda, ki se je bavil z bosanskimi železnicami.

STRELI PRI MAJSKI SLAVNOSTI.

Dunaj, 2. maja. Pri majski slavnosti v Pratu je poljski delavec Mardila trikrat ustrelil na svojega tovariša Klichta. En strel je zadela Klichta v zgornje stegno. Prepeljali so ga v bolnišnico. Mardila je hotel pobegniti, delavci so ga došli in pretepli. Izročili so ga dež. sodišču. Mardila in Klicht sta se že jutraj sprla in nekoliko strela. Pri tepežu je Klicht poškodoval Mardila verižico pri uri. Mardila je zahteval odškodnino, a Klicht mu je ni hotel dati.

PROTI PRAZNOVANJU 1. MAJNIKA.

Pulj, 3. maja. Puljski tramvajski uslužbenci so praznovali 1. majnik. Zaradi praznovanja ni vozil noben tramvaj. Včeraj so odpustili vse uslužbenke.

DR. RAKOVSKI.

Bukarešta, 1. maja. Rakovski, voditelj rumunskih socialnih demokratov, ki je bil svoj čas izgnan iz Rumunije, se sme vrniti in prebivati v Rumuniji. Dr. Rakovski je dokazal, da je rumunski državljani, ter so se mu priznale meščanske in volilne pravice. Rumunsko socialistično delavstvo je z velikim zadovoljstvom sprejelo ta odlok.

DUNAJSKE OBČINSKE VOLITVE.

Dunaj, 3. maja. Pri današnjih nadomestnih občinskih volitvah za 1. razred v 3., 5., 10. in 16. okraju so bili izvoljeni vsi štirje krščanski socialci. V 7. okraju (Neubau) je potrebna ožja volitev med liberalcem Ferdinandom Taublerjem in krščanskim socialcem Theodorjem Daberkowom; liberalni kandidat je dobil 603 glasov, krščansko socialni 621 in nemško-nacionalni 107 glasov. Vsi mandati so bili preje v krščansko-socialnih rokah.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Dunaj, 2. maja. Osobní vlak Vlára—Brno je zavozil sinoči pri prihodu na postajo Gaja v tovorni vlak. 16 potnikov je težko ranjenih.

PONAREJENI BANKOVCI.

Warnsdorf, 3. maja. V tukajšnji okolici so zaplenili veliko število ponarejenih dvajsetkronskih bankovcev.

PRAZNOVANJE 1. MAJA V PARIZU.

Pariz, 2. maja. Na večer 1. maja je več grušč delavcev v bližini Place de la République izžvalo policijo, ki je potem aretirala nekaj delavcev. V provinci se je izvršilo praznovanje popolnoma mirno.

STAVKA.

Peterburg, 1. maja. V Putilovih tvornicah stavka 10.000 delavcev in v tovarnah Vasilij Ostrovih stavkajo vsi delavci, ki so včeraj še delali. V smodnišnicah v okolici Moskve, potem v moskovskih tiskarnah počiva vse delo. Delavci s tem protestirajo proti umoru tovarišev v Sibiriji. V Peterburgu nadaljuje policija s hišnimi preiskavami pri delavcih. Veliko jih je tudi aretirala. V tovarnah stavka 25.000 delavcev.

UMOR DELAVCEV.

Peterburg, 2. maja. Pri odgovoru na interpelacijo zaradi delavskih umorov v Sibiriji je izjavil trgovinski minister Timašev, da bo dal izvesti obširno in temeljito preskavo. Vlada je prosila carja, naj izroči vso preiskavo neodvisni osebi.

ŠVEDSKI SOCIALISTI ZA REPUBLIKO.

Stockholm, 1. maja. Socialistični župan Lindhagen je podal v drugi švedski zbornici predlog, da naj zbornica v principu sklene, da se odstavi kralj in seveda tudi odpravi monarhija, ter se uvede republika in samo ena zbornica. Lindhagen je v dolgem govoru utemeljeval svoj predlog.

BAVARSKA ZBORNICA.

Odlok o delovanju jezuitov.

Monakovo, 2. maja. Na včerajšnji seji bavarškega deželnega zbora je odgovarjal ministrski predsednik Hertling na interpelacijo o odloku glede na delokrog jezuitov. Dejal je, da je bilo že prejšnje ministrstvo mnenja, da ne spadajo cerkvene konference in izredna pomoč v dušni oskrbi v prepovedan delokrog jezuitov. Novi ministri se vsi soglašajo z odlokom. Delokrog reda sploh ni natančno označen v besedilu.

POŽAR GRADU.

Köln, 3. maja. Rezidenčna palača kneza Salm Salm-Anhalt gori. Levo krilo, kjer so dragocene umetnine, je že pogorelo.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Dardanele se odpro.

Carigrad, 2. maja. Ministrski svet je sklenil, da zopet odpre Dardanele. Porta pa si pridržuje pravico, da jih zopet zapre, če bo treba. Ladje se bodo morale natančno držati navodil pilotov. Vožnja skozi Dardanele bo možna šele čez dva dni, ker je treba preje odstraniti mine.

Brajla, 3. maja. Zasebni brzojavi iz Carigrada poročajo, da se od danes naprej odpro Dardanele vsak dan za štiri ure.

Carigrad, 2. maja. „Tanin“ poroča, da se odpro Dardanele samo enkrat za dva ali

tri dni, da lahko odplovejo ladje, ki se nahajajo tostran Dardanel, nato pa se morska ožina zopet zapre.

Ladja je zletela v zrak.

Carigrad, 2. maja. V službi admiralitete se nahajajoča ladja „Semendre“ je zadela v morskí ožini na mino in zletela v zrak. Kapitan in 12 mornarjev je utonilo.

Italijansko brodogrje.

Carigrad, 3. maja. Po uradnih turških vesteh so opazili predvčerajšnjem dve italijanski bojni ladji pred otokom Kosom v arhipipu.

Potop italijanske oklopnice?

Carigrad, 3. maja. „Sabah“ poroča iz Tunisa, da je zagnal pri Zvari vihar italijansko oklopnico „Re Umberto“ ob obalo in jo potopil.

Popravljen kabel.

Carigrad, 2. maja. Kabel med Dardanele in Tenedom je zopet popravljen.

Žito se draži.

Urmija, 3. maja. Ker so Turki zabranili uvažanje žita, se je žito močno podražilo. Več stradalcih žen je prišlo k ruskemu konzulu, ki je obljubil posredovati.

POLOŽAJ V TURČIJI.

Vtiisk ekspozicije Sasonova.

Carigrad, 2. maja. Govor ruskega vnanejega ministra Sasonova je napravil v turških krogih neugoden vtisk. „Tanin“, „Jeni Gazetta“ odkrito izražata svojo nevoljo.

Kreta protestira.

Kaneja, 3. maja. Krečanska vlada je poslala grškemu kralju in ministrskemu predsedniku Venizelosu protestne brzojave, ker so velevali dale preprečiti odhod parnika s krečanskimi poslanci na Grško. Vlada poziva kralja in Venizelosa, naj zahtevata zadoščenje za žaljenje in grške zastave in izjavlja, da si ne da krečansko ljudstvo od nobene sile na svetu preprečiti, da pošlje svoje poslance v Atene.

MONARHISTI NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 1. maja. Emigranti so prekoračili severno mejo. 50 monarhističnih zarotnikov je napadlo portugalski obmejni kraj Majora pri Melgari. Veliko vojnega materiala so nakradli.

STAVKA KROJAČEV V LONDONU.

London, 1. maja. Krojači in šivilje zahodnega dela Londona so pričeli stavkati. Število stavkajočih znaša do sedaj 6000. Pričakujejo, da se bo stavka še bolj razširila.

KATASTROFA „TEXASA“.

69 mrtvih.

Carigrad, 2. maja. „Texas“ je imel na krovu 111 potnikov. Posadka je štela 25 moških. Doslej so rešili 67 oseb, več zelo poškodovanih. 69 oseb smatrajo za izgubljene. Kroži tudi vest, da „Texas“ ni zadela ob mino, ampak da je zadela granata s turške utrdbe v njegov kotel in povzročila eksplozijo. Povsem jasnih poročil o katastrofi še ni.

VOLITEV PREDSEDNIKA ZEDINJENIH DRŽAV.

Boston, 2. maja. Izid predvolitev za predsednika Unije je doslej znan v 1037 volilnih okrajih od 1080 v Masahusetu. Roosevelt je dobil 79.564 glasov, Taft 84.948.

PERZIJSKA VLADA IN VOLITEV.

Teheran, 1. maja. Vlada se pripravlja na volitve tako, da je dala zapreti 16 oseb, ki nje nim načrtom nasprotujejo.

Odgovorni urednik Fran Bartl
Izdaja in založba Zare
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem v gostilni „International“ izrekel žaljivo besedo do soproge g. Fr. Hauptmana, katero tu kot neresnično preključim.

Rudolf Čibej,
ključar Juž. žel.

Listnica upravnistva.

Gorica: Premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

2 kleparska pomočnika

sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji Jožef Hutter v Kočevju, Dolenjsko.

Škodelico

okusne in vendar
cenene duhteče kave

doseže lahko vsaka gospodinja, ki zrne kave iz tega ali onega vzroka ne mara rabiti, oziroma varčuje z njo, z

Frankovo Perl-ržjo, znamka Perlo.

kateri se prida mala porcija

prave Frankove kavine pri-
mesi v lesenih zabojčkih

ta primes preseneti vsakogar radi svojega, zrna tej kavi zelo sličnega okusa. Obe vrsti je dobiti povsod.

Več dobro izurjenih čevljarskih pomočnikov

se sprejme takoj v stalno delo pri Ivanu Kosu
čevljarski mojster v Zagorju ob Savi.

Št. 14215.

Razglas.

Dne 27. t. m. poginila je v pasji kletki mestnega konjača tuja psica, ki se je dne 24. t. m. zatekla k nekemu čevljarju ob Cesti na loko, na znakih pasje stekline. Psica je bila kake 2 leti stara, bele barve, srednje velikosti, dolgih dlak in repa, konastih, nekoliko rumenih ušes in konastega gobca ter podobna kraškimi psom. Glede na to odreja podpisani mestni magistrat na podlagi § 41 zakona z dne 6. avgusta 1909 drž. zak. št. 177 za mesto Ljubljano od današnjega dne naprej do preklica

pa jo kontumacijo.

V tem času morajo imeti psi, torej tudi oni, ki se na vrhovi vodijo po ulicah, torbo, ki po padanje popolnoma zabranjuje.

Tudi se ne smejo jemati psi v javne lokale, kakor v gostilno, kavarne itd. Ako bi kdo pri svojem psu zapazil sumljive znake, mora to takoj naznaniiti mestnemu magistratu, psa pa do daljnje odredbe varno zapreti.

Pse, ki bodo za časa kontumacije prosto ali brez dobro napravljene torbe okrog letali, bo konjač polovil in pokončal, proti lastniku pa se bo kazensko postopalo.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 29. aprila 1912.

Župan:

dr. Ivan Tavčar, l. r.

Kdor potrebuje dobro obleko

naj se poslužuje le trgovine

Bohinec & Comp. v Trstu

Via della Torri 2

Via S. Lazzaro 17

(za cerkvijo sv. Antona novega)

Velikanska zaloga izgotovljenih oblek za
moške, ženske in otroke

Najsolidnejša postrežba. — Priznana nizke cene. — Sprejemajo se naročila po meri.

Francosko žganje „Diana“

je najbolje domače sredstvo

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.

Franc Babič,
Berjak & Šober,
Viktor Cantoni,
B. Cvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,
Ivan Jelačin,
A. Jerše,
Anton Kanc,
Lod Kotnik (Šiška),
J. Krivic,
Ant. Krisper,
Leskovic & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,
Konsumnem društvu za Ljubljano in okolico.

Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,
V. Petričiča nasl.
J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshäupl,
A. Stacul,
A. Sušnik,
A. Šarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pr

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 8 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Šveteč, Zaloška cesta.
Sešar, Šelenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolence, Prešernova ulica.
Piehler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Brag.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška.
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.

Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

Wolfova ulica št. 3, II. nadstropje.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%. Sprejema vloge na tekoči račun. Posojuje na osebni kredit in zastave, vredn. listine, hipoteke itd.

Uradije se vsak četrtek od 2. do 3. ure in vsako soboto od 6. do 7. ure popoldne; nujna pojasnila se daje pa tudi ob vsakem drugem navadnem dnevnem času.